

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету здоров'я, психології,
фізичної культури та спорту

Євген ПАВЛЮК

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Філософія освіти та науки

Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність – С4 Психологія

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітньо-наукова програма – Психологія

Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС, **Шифр дисципліни** ОЗП.01

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (загальної підготовки)

Факультет – здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Кафедра – психології та педагогіки

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт*	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	1	1	3	90	34	16			18	56				+
З	1	1	3	90	6	4			2	84				+

Робоча програма складена на основі Освітньо-наукової програми за спеціальністю С4 Психологія

Робочу програму склала В.В.В. д-р філос. наук, професор Валентина АФАНАСЕНКО

Схвалена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від 28 серпня 2025 р. № 1 Зав. кафедри Т.К. Тасія КОМАР

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Голова вченої ради ФЗПФКС Є.П. Євген ПАВЛЮК

2. Пояснювальна записка

Дисципліна «Філософія освіти та науки» є складовою обов'язкової частини дисциплін загальної підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) освітнього рівня за спеціальністю С4 Психологія за освітньо-науковою програмою Психологія.

Пререквізити: вихідна.

Постреквізити: ОЗП.06 Іноземна мова: іншомовна комунікація.

Відповідно до освітньо-наукової програми дисципліна сприяє забезпеченню:

компетентностей: ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати значущі комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення; ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; ФК01. Здатність виокремлювати, систематизувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження;

програмних результатів навчання: ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології; ПРН03. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формулювати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження; ПРН04. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з психології та дотичних міждисциплінарних напрямів із дотриманням норм професійної і академічної етики; ПРН06. Критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок.

Мета дисципліни. Формування самостійного, творчого мислення через засвоєння теоретичних та методологічних засад сучасної освіти і науки як взаємодоповнюючих сфер; орієнтація мислення на засвоєння і застосування метода філософської рефлексії в освітній та науковій діяльності; поєднати фундаментальну професійну підготовку слухачів з сучасними філософсько-світоглядними уявленнями про зміст, засоби і форми освітнього процесу та науково-дослідної роботи.

Предмет дисципліни. Основні питання, пов'язані з освітою та наукою: її природа, мета, цілі, зміст, процес та результати. Філософські засади та принципи, які лежать в основі освітньої системи та впливають на формування особистості.

Завдання дисципліни: Засвоєння здобувачами вищої освіти знань із ключових проблем та завдань освітньої галузі та наукової діяльності, а також уміння критично об'єктивувати та вирішувати проблемні моменти шляхом втілення філософської аналітики.

Результати навчання. Здобувач, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань теоретичного узагальнення феноменів освіти і науки; характеризувати структуру та рівні наукового пізнання та ціннісно-духовні аспекти освіти; виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження; уміти критично і системно оцінювати результати науково-дослідної роботи, визначати перспективи подальших наукових розвідок; володіти високим рівнем академічної культури: досліджувати шляхи формування наукових знань в інформаційному суспільстві як навчального матеріалу та реального дослідницького досвіду; приймати стратегічні рішення, оцінювати ризики

та брати відповідальність за наслідки проектів та досліджень; демонструвати прихильність до норм професійної етики, міжкультурної толерантності, професійних цінностей у науковій практичній діяльності; застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань у галузі освітньо-наукових технологій та у розробці проектів, що стосуються соціально-поведінкової галузі.

3. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:					
	денну форму			заочну форму		
	лекції	семін.	СРЗ	лекції	семін.	СРЗ
Тема 1. Філософія освіти: зміст і значення	2	2	6	2	2	10
Тема 2. Філософсько-освітня пропедевтика	2	2	6			10
Тема 3. Соціокультурні та ціннісні виміри освіти	2	2	6			10
Тема 4. Теоретичні та праксеологічні проблеми освіти і трансформації освітніх стратегій	2	2	8			10
Тема 5. Освіта і наука: взаємозумовленість існування та розвитку	2	2	8	2	2	12
Тема 6. Філософія науки: зміст і значення	2	2	6			10
Тема 7. Засади науки як історичні типи наукової раціональності: класичний, некласичний та постнекласичний	2	2	8			10
Тема 8. Філософія інновацій в науці	2	4	8			12
Разом за семестр:	16	18	56	4	2	84

Примітка: СРЗ – самостійна робота здобувача.

4 Програма навчальної дисципліни

4.1 Зміст лекційного курсу

4.1.1 Перелік лекцій для аспірантів *денної* форми здобуття освіти

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
<i>Перший семестр</i>		
1	Філософія освіти: зміст і значення Філософія та освіта в контексті самовизначення: від методології творчості до процесу окультурення. Філософія освіти як навчальна дисципліна. Парадигмальний статус філософії освіти. Літ.: [2], [6], [7]	2
2	Філософсько-освітня пропедевтика Давньосхідна та антична філософсько-освітня парадигма. Філософсько-освітня думка європейського середньовіччя. Гуманізм як альтернатива середньовічної схоластики в епоху Ренесансу. Філософія навчання і виховання в західноєвропейському Просвітництві. Західноєвропейська філософія освіти XIX-XX ст. Філософія освіти в українській філософській думці. Літ.: [2], [6]	2

3	Соціокультурні та ціннісні виміри освіти Соціокультурні контексти та інституціалізація освіти. Проблема цінностей в освіті та вихованні. Філософія розвитку особистості й гуманізм та освіта. Природа і культура: статево-ролевий та гендерний підходи в освіті. Літ.: [4], [6], [7],	2
4	Теоретичні та праксеологічні проблеми освіти і трансформації освітніх стратегій Навчання і учіння. Політика та етика освіти. Філософія і стратегії освіти у глобалізованому світі. Модернізація освітньої стратегії України: формування парадигми. Літ.: [21], [3], [4]	2
5	Освіта і наука: взаємозумовленість існування та розвитку Університет: місце освіти через науку. Академічна культура: поняття і функції, принципи і цінності. Філософія науки у системі сучасної освіти: філософія конкретних наук та філософія експерименту. Літ.: [3], [4], [7]	2
6	Філософія науки: зміст і значення Наука як предмет філософського осмислення. Етос науки та наукова методологія; Головні концепції філософії науки. Літ.: [1], [2], [5], [6]	2
7	Засади науки як історичні типи наукової раціональності: класичний, некласичний та постнекласичний Ідеали і норми наукового дослідження. Наукові картини світу. Глобальні наукові революції як зміна історичних типів наукової раціональності. Літ.: [1], [2], [5]	2
8	Філософія інновацій в науці Феномен інновацій та його дослідження. Методологічний індивідуалізм. Соціальна природа інновацій. Літ.: [2], [5], [6]	2
Разом:		16

4.1.2 Перелік оглядових лекцій для аспірантів заочної форми здобуття освіти

Номер заняття	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Філософія освіти: зміст і значення Філософія та освіта в контексті самовизначення: від методології творчості до процесу окультурення. Філософія освіти як навчальна дисципліна. Парадигмальний статус філософії освіти. Теоретичні та праксеологічні проблеми освіти і трансформації освітніх стратегій. Навчання і учіння. Політика та етика освіти. Філософія і стратегії освіти у глобалізованому світі. Модернізація освітньої стратегії України: формування парадигми. Літ.: [2], [6], [7], [8]	2
2	Філософія науки: зміст і значення Наука як предмет філософського осмислення. Етос науки та наукова методологія; Головні концепції філософії наук. Епістемологічні моделі сучасного наукового дискурсу. Наука як форма знання та епістемологічний дискурс. Нормативно-орієнтовані різновиди дискурсів. Дескриптивно-орієнтовані наукові дискурси. Особливості теорій сучасної нелінійної науки та їхніх епістемологічних засад. Літ.: [1], [2], [5], [7]	2

	Разом:	4
--	---------------	----------

4.2 Зміст практичних/семінарських занять

Перелік семінарських занять для аспірантів *денної* форми здобуття освіти

№ п/п	Тема семінарського заняття*	Кількість годин
1	Тема 1. Філософія освіти: зміст і значення Літ.: [2], [6], [7]	2
2	Тема 2. Філософсько-освітня пропедевтика Літ.: [2], [6]	2
3	Тема 3. Соціокультурні та ціннісні виміри освіти Літ.: [4], [6], [7]	2
4	Тема 4. Теоретичні та праксеологічні проблеми освіти і трансформації освітніх стратегій Літ.: [2], [3], [4]	2
5	Тема 5. Освіта і наука: взаємозумовленість існування та розвитку Літ.: [2], [6], [7]	2
6	Тема 6. Філософія науки: зміст і значення Літ.: [1], [2], [5], [6]	2
7	Тема 7. Засади науки як історичні типи наукової раціональності: класичний, некласичний та постнекласичний Літ.: [1], [5], [7]	2
8	Тема 8. Філософія інновацій в науці Літ.: [2], [5]	2
9	Захист ІДЗ	2
	Разом:	18

4.2.2 Перелік семінарських занять для аспірантів *заочної* форми здобуття освіти

Номер заняття	Тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Філософія освіти: зміст і значення. Соціокультурні та ціннісні виміри освіти. Соціокультурні контексти та інституціоналізації освіти. Філософія науки: зміст і значення. Наука як предмет філософського осмислення. Головні концепції філософії науки. Засади науки як історичні типи наукової раціональності: класичний, некласичний та постнекласичний. Ідеали і норми наукового дослідження. Літ.: [1], [2], [5], [6], [7]	2
	Разом:	2

4.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи здобувача вищої освіти

Самостійна робота аспірантів усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, тестового контролю. Аспіранти *денної* форми розробляють і захищають мікропроект (інноваційна пропозиція). Аспіранти *заочної* форми здобуття освіти виконують контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний здобувач отримує на кафедрі у період настановної сесії. Крім цього до послуг аспірантів сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни, варіанти контрольних робіт та необхідні матеріали з її навчально-методичного забезпечення та контролю результатів навчання.

Зміст самостійної роботи аспірантів денної форми навчання

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
<i>Перший семестр</i>		
1-2	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій з Т1. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т1.	10
3-4	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій з Т2. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т2.	10
5-6	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т3. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т3.	10
7-8	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т4. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т4. 3. Підготовка до тестового контролю матеріалу за темами 1-4	10
9-10	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т5. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т5. 3. Вибір теми ІДЗ (Мікропроєкт (інноваційна пропозиція)).	10
11-12	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т6. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т6. 3. Виконання ІДЗ (Мікропроєкт (інноваційна пропозиція)).	10
13-14	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т7. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т7. 3. Виконання ІДЗ (Мікропроєкт (інноваційна пропозиція)).	8
15-16	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т8. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т8. 3. Підготовка до тестового контролю матеріалу за темами 5-8 4. Виконання ІДЗ (Мікропроєкт (інноваційна пропозиція)).	10
17	1. Презентація результатів ІДЗ (Мікропроєкт (інноваційна пропозиція)).	6
	Разом:	84

4.3.1 Індивідуальне домашнє завдання (Мікропроєкт (інноваційна пропозиція)) для самостійної роботи аспірантів*

Індивідуальне домашнє завдання має на меті формування цілісного уявлення про філософські засади освіти та науки, опанування ключовими концепціями освітньої та наукової раціональності, розвиток особистісної дослідницької позиції щодо сучасних трансформацій у сфері освіти та інноваційної наукової діяльності.

Вимоги до мікропроєкту:

Розробити мікропроєкт інновації в освіті або науці, спираючись на засади філософії інновацій, що включає:

- опис інноваційної ідеї;
- філософсько-методологічне підґрунтя;
- очікуваний вплив на розвиток науки/освіти;
- можливі етичні ризики;
- критерії оцінки ефективності.

Тексти (першоджерела) для виконання індивідуального домашнього завдання

1 Арендт Х. Криза виховання й освіти. Між минулим і майбутнім / пер. з англ, Київ: Дух і літера, 2002. С. 181-204. URL: http://aps-ua.org/wp-content/uploads/2017/03/Arendt_Mizh-mynulym-i-maibutnim.pdf.

2 Рансьєр Ж. Учитель-незнайко. П'ять уроків із розкріпачення розуму. Київ: Ніка-Центр, 2016. С. 35-58, 120-163.

3 Робінсон К. Освіта проти таланту. Сила творчості. Львів: Літопис, 2017. С. 21-98.

- 4 Вебер М. Про внутрішнє покликання до науки. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. Київ, 1998. С. 311-337. URL: <http://litopys.org.ua/weber/wbs11.htm>.
- 5 Гуссерль Е. Криза європейських наук і трансцендентальна феноменологія. Філософська думка. Київ, 2002. № 3. С. 134-149. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Husserl_Edmund/Kryza_yevropeiskyh_nauk/.
- 6 Кун Т. Структура наукових революцій. Київ: Port-Royal, 2001. С. 14-56, 57-90. URL: <http://litopys.org.ua/kuhn/kuhn.htm>.
- 7 Лакатош І. Методологія наукових дослідницьких програм / пер. з англ. та рос. А. Фурмана. *Психологія і суспільство*. 2007. № 4. С. 11-29.

5 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні інтерактивних, ігрових та мультимедійних технологій навчання у традиційних та інноваційних формах, зокрема: проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із застосуванням техніки зворотного зв'язку (інтерактивні); практичні заняття з використанням дискусій, мозкового штурму; методу аналізу та діагностики психологічних ситуацій (case-study); ділових (рольових) ігор тощо; самостійна робота (опрацювання теоретичного матеріалу, індивідуальне домашнє завдання (мікропроект). Використання інформаційно-комунікаційних та технологій дистанційного навчання (сервіс для проведення онлайн конференцій Zoom, Модульне середовище для навчання тощо).

6 Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою та графіком освітнього процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування кожного здобувача для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу тем та оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (розв'язування задач, участь у обговоренні ситуацій);
- тестовий контроль для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу тем;
- перевірка виконаного індивідуального завдання (мікропроект), що сприяє набуттю теоретичних знань і практичних навичок.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

7 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача третього рівня вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті,

розв'язувати задачі, брати участь у дискусіях щодо прийнятих рішень при виконанні здобувачами задач).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених Робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння аспірантом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи та захистом на останньому занятті.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач третього рівня вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені Робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам третього рівня вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (<https://courses.prometheus.org.ua>, <https://www.coursera.org>), які сприяють формування компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених Робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

8 Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів (здобувач заочної форми – до 50 балів). Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

**Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання аспірантів
денної форми здобуття освіти:**

Аудиторна робота				Контрольні заходи		Самостійна робота	Семестровий контроль	Разом
Перший семестр								
Практичне заняття (УО) (мінімум – 4 контрольні точки)				Тестовий контроль (ТК)		ІДЗ** мікропроект	Іспит	
T*1-2	T3-4	T5-6	T7-8	T1-4	T5-8			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)								
3-5	3-5	3-5	3-5	6-10	6-10			60-100***
12-20				12-20		12-20	24-40	

Примітка: *Т – тема навчальної дисципліни; **ІДЗ – індивідуальне домашнє завдання;

***За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

**Структурування дисципліни за видами навчальної роботи й оцінювання результатів
навчання аспірантів заочної форми здобуття освіти**

Аудиторна робота			Самостійна, індивідуальна робота				Семестровий контроль		Разом
Перший семестр									Сума балів
Практичне заняття (УО)			Контрольна робота			Тестовий контроль		Іспит	
1	2	3	ТП* 1	ТП 2	ПЗ**	Т1-4	Т5-8		
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)									60-100***
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	6-10	6-10	30-50	
9-15			9-15			12-20		30-50	

Примітка: *ТП – теоретичне питання; **ПЗ – практичне завдання;

***За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Критерії оцінювання за видами робіт

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування здобувачів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння аспірантом спеціальною термінологією й уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв'язуванні задач; результати самостійної роботи.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений критерій
Відмінно (високий) 5	Здобувач глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній) 4	Здобувач виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь здобувача має будуватися на основі самостійного мислення. Здобувач у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній) 3	Здобувач виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача будується на рівні репродуктивного мислення, має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній) 2	Здобувач виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з двох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 20 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 10.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач, залежно від кількості правильних відповідей, може отримати від 6 до 10 балів:

Таблиця – Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	0-11	12-13	14	15-16	17	18-20
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-65	66-72	73-82	83-89	90-100
Кількість отриманих балів	0	6	7	8	9	10

На тестування відводиться 15 хвилин. Правильні відповіді записуються у талоні відповідей. Здобувач може також пройти тестування і в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

У випадку, коли аспірант не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Критерії оцінювання результатів ІДЗ (мікропроект)

<i>Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей</i>	<i>Узагальнений критерій оцінювання</i>
Максимальний (високий) бал (відмінно) 19-20	В основі ІДЗ ключові положення, які повністю розкривають тему; містять наукову, змістовну інформацію; мають чітку, логічно вибудовану структуру; правильно оформленні посилання на інформаційні джерела; виглядає привабливо; тексти легко сприймаються; гармонійне поєднання дизайнерських знахідок з ідеєю проекту; робота є прикладом високого рівня володіння комп'ютерними технологіями.
Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре) 15-18	ІДЗ має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають тему дослідження; загалом відповідає тематиці проекту та є досить інформативним; є певна структура в розміщенні інформації; графіки, таблиці представлені в роботі, але не додають інформації, не доповнюють змісту; неповністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені; естетичний вигляд дещо псує недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім доречна графіка оформлення; дизайн не суперечить загальному змісту проекту.
Мінімальний (достатній) бал (задовільно) 12-14	ІДЗ має в основі декілька ключових положень, однак вони перевантажені інформацією або позбавлені інформації; подання інформації не структуроване; графіки та таблиці відсутні або не мають інформативного навантаження; немає посилань на використані джерела або вони не правильно оформлені; дизайн не зовсім відповідає тематиці проекту, а інколи навіть іде всупереч загальному змісту.

Оцінювання якості виконання контрольної роботи аспірантами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання таких завдань – 2 теоретичних і практичне. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якість її виконання, кожне завдання оцінюється максимально 5 балів, загальна максимальна сума балів становить 15.

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання	3	4	5
Теоретичне питання	3	4	5
Практичне завдання	3	4	5

Всього балів	9	-	15
--------------	---	---	----

Примітка. *Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (9 балів) та максимального (15 балів), знаходиться в межах 10-14 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.

Кожне завдання контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється з використанням нижченаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Таблиця - Критерії оцінювання контрольної роботи здобувачів заочної форми навчання

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений критерій оцінювання контрольної роботи здобувачів заочної форми навчання
Відмінно (високий) 5	Зміст питань розкрито повно і грамотно, правильно використано понятійний апарат; логічний виклад відповіді державною мовою; проявлено творчий підхід та самостійне мислення. Дотримані всі вимоги оформлення контрольної роботи. При написанні допущено дві-три несуттєві похибки.
Добре (середній) 4	Зміст питань розкрито повно. Показано володіння понятійним апаратом і фаховою термінологією; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі питань можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання тощо. Відповідь будується на основі самостійного мислення. Дотримані не всі вимоги оформлення контрольної роботи. Допущено дві-три несуттєві помилки.
Задовільно (достатній) 3	Зміст питань розкрито неповно. Виявлено знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Відповідь будується на рівні репродуктивного мислення, слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді. Не дотримано вимог оформлення контрольної роботи.
Незадовільно (недостатній) 2	Зміст питань не розкрито. Виявлено розрізнені, безсистемні знання, допущені суттєві помилки у визначенні понять, перекручено їх зміст, виклад матеріалу хаотичний. Не дотримано вимог оформлення контрольної роботи.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами. Відповідно до цього в екзаменаційному білеті пропонується поєднання питань як теоретичного (в т.ч. у тестовій формі), так і практичного характеру.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів денної форми навчання (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	6	8	10
Теоретичне питання № 2	6	8	10
Практичне завдання	12	16	20
Разом:	24		40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів заочної форми навчання (50 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	8	12	15
Теоретичне питання № 2	8	12	15
Практичне завдання	14	17	20
Разом:	30		50

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (30 балів) та максимального (50 балів), знаходиться в межах 31-49 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

9 Питання для самоконтролю результатів навчання

- 1 Дайте характеристику філософії освіти як галузі філософії та навчальної дисципліни.
- 2 Поясніть значення освітніх парадигм сучасності.
- 3 У чому полягає значення філософсько-освітньої пропедевтики для сучасної філософії освіти?
- 4 Розкрийте особливості історико-філософської періодизації в осмисленні феномену освіти.
- 5 Поясніть значення освіти для духовного-ціннісного життя людини та її функціональні особливості як соціального інституту.
- 6 Як розкривається культуротворчий потенціал освіти? Відповідь обґрунтуйте.
- 7 Визначте теоретичний та практичний спектр проблем освіти.
- 8 Опишіть сучасні тенденції розвитку освіти та особливості освітньої парадигми в Україні.
- 9 У чому полягає взаємозумовленість освіти та науки? Відповідь побудуйте на прикладі.
- 10 Поясніть значення поняття «академічна культура» в контексті світових та українських реалій.
- 11 Дайте характеристику філософії науки як галузі філософії та навчальної дисципліни.
- 12 Поясніть поняття «наука» як феномен культури та визначте «етос науки».
- 13 Що змістовно позначають поняття «ідеали та норми» наукового дослідження та як вони співвідносяться із «науковими картинами світу»?
- 14 Розкрийте зміст історичних типів раціональності: класичного, некласичного та постнекласичного.
- 15 Охарактеризуйте феномен інновацій в науці.
- 16 Поясніть соціальну природу інновацій та особливості методологічного індивідуалізму.
- 17 Дайте визначення поняттю «епістемологічний дискурс».
- 18 Назвіть та схарактеризуйте різновиди наукових дискурсів.

10 Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Філософія освіти та науки» забезпечений необхідними навчально-методичними матеріалами, що розміщені в Модульному середовищі для навчання MOODLE:

1. Афанасенко В.І. Філософія освіти і науки: Електронний курс в Moodle. URL: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=7860>
2. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти денної форми навчання з дисципліни « Філософія освіти і науки ».
3. Методичні вказівки до контрольної роботи для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання з дисципліни « Філософія освіти і науки ».

11 Рекомендована література

Основна[^]

1. Bilous T. Філософія науки у системі сучасної освіти: філософія конкретних наук та філософія експерименту. *Філософська думка*, 2017. Вип. 5. С. 113-123. URL: <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd/article/view/247>
2. Proleiev S. Шанси освіти у глобальному світі. *Філософія освіти. Philosophy of Education*, 2019. Vol. 25 (2). P. 35-55. DOI: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2019-25-2-2>
3. Гнатюк Я. С., Рохман Б. М. Філософія освіти і науки. Методологічні та теоретичні проблеми філософії: навч. посіб. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2018. 114 с.

4. Коновальчук В. І. Творча особистість у просторі освіти : монографія. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. 393 с
5. Філософія науки: підручник / Добронравова І. С., Сидоренко Л. І., Чуйко В. Л. та ін. Київ: Київський ун-т, 2018. 255 с.
6. Філософія освіти і науки: навч. посіб. / Алексеичук І. С. та ін.; 2-ге вид. переробл. та доповн. Слов'янск, 2019. 365 с.
7. Філософія освіти: навч. посіб. / за наук. ред. академіка В. П. Андрущенка та ін. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 342 с.
8. Rager G., Honnefelder L. (Hrsg.) Bildung durch Wissenschaft. Verlag Karl Alber. 1. Auflage 2011. 336 s.

Додаткова:

9. Добронравова І., Білоус Т., Комар О. Новітня філософія науки. Київ : Логос, 2009. 244 с.
10. Йосипенко С. Л. Освіта і ситуація множинності цінностей. Філософія освіти. *Philosophy of Education*. 2020. Vol. 26(1). P. 68-83. DOI: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2020-26-1-4>.
11. Коновальчук В. І. Онтологічний статус поняття «простір освіти». *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філософія» / ред. колегія : І. Д. Пасічник, М. О. Зайцев та ін. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. Вип. 16. С. 54-60.
12. Коновальчук В. І. Становлення та сутність поняття «простір освіти». *Людинознавчі студії* : Збірник наукових праць ДДПУ імені Івана Франка. Вип. 13 : Філософія. Дрогобич, 2014. С. 191-204.
13. Коновальчук В. І. Сутність та особливості стратегій розвитку простору освіти. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філософія» / ред. колегія: І. Д. Пасічник, М. О. Зайцев та ін. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. Вип. 178. С. 76-82.
14. Коновальчук В. І. Характер розвитку простору освіти. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Вип. 35 : «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». К. : Гнозис, 2014. С. 196-205.
15. Култаєва М. Д. Homo digitalis, дигітальна культура і дигітальна освіта: філософсько-антропологічні і філософсько-освітні розвідки. *Філософія освіти. Philosophy of Education*. 2020. Vol. 26(1). P. 8-36. DOI: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2020-26-1-1>.
16. Пономарьов О. С., Постиря І. В. Практикум з філософії освіти: навчально-методичний посібник. Харків : НТУ «ХП», 2019. 104 с.
17. Ryzhko L. Цільові наукові дослідження і трансформації в професійній діяльності вченого: філософія науки. *Філософська думка*. 2021. Вип. 1. С. 149-161. DOI: <https://doi.org/10.15407/fd2021.01.149>.
18. Omar a. Ponce, José Gómez Galán, Nellie Pagán-Maldonado. Philosophy of Science and Educational Research: Strategies for Scientific Effectiveness and Improvement of the Education. *European Journal of Science and Theology*. 2017. Vol. 13 (3). P. 137-147. URL: <https://arxiv.org/pdf/1803.01220.pdf>.

12 Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека університету. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://library.khmnu.edu.ua/>.
2. Інституційний репозитарій ХНУ. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.
3. Модульне середовище для навчання. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/>.

13 Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проектор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальновживаних програм і операційних систем.